

B. MATERIAŁY I SPRAWOZDANIA

GENOWEFA SAMEK

Prof. Jan Fijałek jako uczony i badacz oraz jego spuścizna rękopiśmienna w zbiorach biblioteki PAN w Krakowie

Książdz Jan Nepomucen Fijałek, doktor teologii i prawa kanonicznego, profesor i rektor Uniwersytetu Lwowskiego, profesor historii Kościoła w Polsce na Uniwersytecie Jagiellońskim, kanonik kapituły katedralnej krakowskiej, doktor honoris causa Uniwersytetu Stefana Batorego w Wilnie, był jednym z najlepszych znawców historii Kościoła w Polsce i ustawodawstwa kościelnego z okresu średniowiecza. Był również doskonałym znawcą dziejów Uniwersytetu Jagiellońskiego, zwłaszcza jego początków. Zasłużył się jako badacz renesansu i reformacji w Polsce. Był znakomitym wydawcą źródeł historycznych. Napisał około stu prac naukowych: monografii, studiów, recenzji, a przede wszystkim artykułów zamieszczanych w czasopismach naukowych. Na szczególnie jedną jednak uwagę zasługuje cenny materiał rękopiśmienny, zbierany pieczołowicie przez uczonego w ciągu całego życia i podarowany wraz z całym księgozbiorem Polskiej Akademii Umiejętności. Zbiory te, zebrane w tzw. "Teki Jana Fijałka", przypadły w spuściźnie po PAU Bibliotece Polskiej Akademii Nauk w Krakowie.

Od 1962 r. Biblioteka PAN w Krakowie wznowiła wydawanie drukiem "Katalogu rękopisów" pod red. Zbigniewa Jabłońskiego, a zapoczątkowane jeszcze w 1906 r. przez Jana Czubka. Do tej pory opublikowano wykaz rękopisów obejmujący sygnatury od 1811-4567. Wśród nich jest 18 darów Jana Fijałka. Mają one następujące sygnatury: 1812, 1956-1959, 1962-1973, 2017-2019. Pozostała ogromna większość, owe sławne "Teki Jana Fijałka", liczą 910 jednostek katalogowych i obejmują sygnatury od 4677 do 5587 w kartkowym katalogu rękopisów.

Celem niniejszego artykułu jest ukazanie sylwetki uczonego, jego zasług względem polskiej nauki oraz częściowe wykazanie zawartości "Tek". Z jednej strony ogrom materiału rękopiśmiennego, a z drugiej szczupłość artykułu nie pozwala na omówienie całości tej spuścizny i dlatego ograniczono się tylko do zasygnalizowania niektórych materiałów mogących przede wszystkim zainteresować historyków literatury, kultury i sztuki, a także bibliotekarzy.

Ks. prof. dr Jan Fijałek urodził się 8 maja 1864 r. w Pogwizdowie koło Bochni jako syn organisty. Do szkół uczęszczał w Bochni i Krakowie. Po maturze w gimnazjum św. Anny wstąpił na studia teologiczne w Uniwersytecie Jagiellońskim. Po otrzymaniu święceń kapłańskich w 1887 r. wyjechał na dalsze studia do Rzymu. Od 1881 r. na polecenie papieża Leona XIII zostało udostępnione Archiwum Watykańskie, przy którym powstała szkoła paleograficzna. W niej ks. Fijałek podjął studia paleograficzne zaznajamiając się gruntownie z metodą badań historycznych¹. Równocześnie na Uniwersytecie Gregoriańskim studiował prawo kanoniczne, z którego doktoryzował się w 1889r. Po powrocie do kraju w dalszym ciągu pogłębiał swą wiedzę

w dziedzinie historii i prawa, uczęszczając na wykłady prawa kościelnego prof. B. Ulanowskiego, jak również na seminarium historyczne prof. S. Smolki. W 1891 r. ks. Fijałek uzyskał z odznaczeniem stopień doktora teologii. Tak więc w wieku 27 lat ks. Fijałek posiadał dwa doktoraty: z prawa kanonicznego i teologii. Chlubnie zakończone studia rzymskie i krakowskie oraz podziwu godna pracowitość i zdolności zwróciły uwagę Wydziału Teologicznego UJ, który powierzył mu prowadzenie wykładów z historii kościelnej. W 1893 r. ks. Fijałek habilitował się z tego przedmiotu i objął docenturę na tymże Wydziale. W 1896 r. powołany został na katedrę historii Kościoła na Wydziale Teologicznym w Uniwersytecie Lwowskim, początkowo w charakterze profesora nadzwyczajnego, a od 1899 r. - profesora zwyczajnego. W roku 1901 był dziekanem na Wydziale Teologicznym, a od 1903 r. pełnił godność rektora Uniwersytetu Lwowskiego. Powrócił do Krakowa dopiero w 1912 r., obejmując katedrę historii Kościoła na Uniwersytecie Jagiellońskim.

Wcześniej związał swą działalność naukową z Akademią Umiejętności. W 1903 r. został jej członkiem korespondentem, a od 1919 r. objął członkostwo czynne. W 1920 r. został przewodniczącym Komisji Historycznej oraz dyrektorem jej zbiorów i wydawnictw. Od 1927 r. piastował godność dyrektora Wydziału Historyczno-Filozoficznego PAU². Również Towarzystwo Przyjaciół Nauk w Wilnie wybrało go swym honorowym członkiem, a Wydział Teologiczny Uniwersytetu Stefana Batorego nadał mu tytuł doktora honoris causa podczas uroczystości z okazji 350-lecia Uczelni. Prof. Fijałek był również honorowym członkiem Polskiego Towarzystwa Filologicznego oraz Polskiego Towarzystwa Teologicznego. W 1926 r. ks. Fijałek został obrany kanonikiem

kapituły katedralnej krakowskiej. W tym samym roku odznaczony został Krzyżem Komandorskim "Polonia restituta"³. Zmarł w Krakowie 19 czerwca 1936 r.

Jan Fijałek był dobrym znawcą dziejów Kościoła zarówno polskiego, jak i powszechnego. Posiadał gruntowną wiedzę w zakresie nauk humanistycznych, głównie w zakresie ustroju, prawa, kultury, oświaty i literatury. W zasadzie orientował się dobrze w całości zagadnień historycznych poczynając od starożytności aż po współczesność. Jednakże najbardziej ulubionymi jego tematami były:

1. Historia Uniwersytetu Jagiellońskiego, zwłaszcza jego początki ze szczególnym uwzględnieniem Wydziału Teologicznego;
2. Naukowe kontakty Polaków z zagranicą w wieku XV i XVI i drogi przenikania humanizmu do Polski;
3. Sprawy soborów powszechnych i udział Polaków w ich obradach;
4. Stosunki polsko-krzyżackie w XV wieku;
5. Reformacja i kontrreformacja w Polsce;
6. Ustawodawstwo synodalne w Polsce ze szczególnym uwzględnieniem średniowiecza;
7. Chrześcijaństwo na Rusi, Litwie, w Inflantach i Żmudzi;
8. Historia kultury, oświaty i wychowania na przestrzeni wieków;
9. Historia książki, jej zdobnictwa i opraw.

Bibliografię swych prac drukowanych w latach 1888-1920 zamieścił w "Sprawozdaniach Towarzystwa Naukowego we Lwowie". (T.I /1921/ z. 2, s.155-158). Dalszy ciąg bibliografii prac naukowych Fijałka znajduje się w "Dodatku" do Kroniki Uniwersytetu Jagiellońskiego za lata 1923/24-1933/34 (Kraków 1936, s.1-3) pod spisem prac naukowych Wydziału Teologicznego, w "Collectanea Theologica" (R.

XVII /1936/ s.VII-XI) w tomie poświęconym ks. Fijałkowi w 70-lecie jego urodzin, oraz w "Słowniku polskich teologów katolickich 1918-1981" (Red. L. Grzebień W-wa 1983 s. 374-383. Najpełniejszą bibliografię przmiotową i podmiotową Jana Fijałka podał Jakub Sawicki w "Prawie Kanonicznym" (15/1972/ nr 3-4 s.267-292).

Zasługi Jana Fijałka dla polskiej nauki są znaczne. Posiadał doskonale warunki predysponujące go na naukowca. Długo cieszył się dobrym zdrowiem, pozwalającym na ciągły, intensywny wysiłek. Miał ogromnie silną wolę, niespożytą energię i upór. Od wczesnej młodości nauka wypełniała mu życie niemal bez reszty. Jak wspomina Adam Vetulani "po Bogu i Ojczyźnie szła dlań zaraz Nauka. Na niej kończyła się hierarchia wartości, które cenił"⁴. Jego życie upływało w archiwach i bibliotekach, wśród starych ksiąg i rękopisów. Cenił wysoko tylko takie prace naukowe, które były oparte na przekazach źródłowych. Był dobrym paleografem i umiał doskonale odczytać każdy średniowieczny rękopis. Fijałek był nie tyle pisarzem, co raczej badaczem nieustannie poszukującym i systematyzującym cenne materiały z różnych zagadnień historycznych. Wartość jego dzieł polega przede wszystkim na tym, że wszystkie opierają się na wyczerpująco zgromadzonym materiale źródłowym. Prace jego cechuje nadzwyczajna erudycja. "Dzięki temu, że zawierają bogactwo faktów źródłowych i to podanych po raz pierwszy, zachowują trwałą i rzetelną wartość"⁵. Każda praca, która wyszła spod jego pióra, to nowy problem, inne niż dotychczas oświetlenie, nie znany przedtem materiał⁶.

Jan Fijałek był doskonałym znawcą i badaczem XIV i XV wieku w Polsce, a więc tego okresu, kiedy średniowiecze scholastyczne przekształcało się powoli w renesans. Uni-

wersytet Krakowski był terenem, na którym toczyły się i rozgrywały najważniejsze dla kultury i umysłowości fakty. Odkrywał on przez swe badania znakomite walory i wysoką klasę scholastyki krakowskiej w XV wieku⁷. Właściwie dzięki Fijałkowi weszły do dziejów kultury i piśmiennictwa polskiego takie postacie jak: Cysters Jakub z Paradyża, Stanisław ze Skalmierza i inni. On wprowadził postać pierwszego humanisty polskiego Jana z Ludziska, datując od niego otwarte wystąpienie humanizmu na polskim gruncie⁸.

Zapoczątkował J. Fijałek poważne badania nad ruchem scholarskim Polaków w uniwersytetach włoskich w XV wieku i nad stosunkami polsko-włoskimi, gdy dotąd uwzględniano tylko wiek XVI. Wydobył tutaj szereg nazwisk i biografii ważnych dla kultury i piśmiennictwa w tym czasie. Jeśli idzie o pierwsze przenikanie humanizmu do Polski, to był ks. Fijałek na tym polu prekursorem⁹. Wniósł wiele nowych informacji do dziejów XVI w. Drukowane w "Pamiętniku Literackim" w latach 1908-1910 rozprawy, dotyczące tego wieku, wyłaniają nowe postacie polskiego humanizmu do tej pory nikomu nie znane; nazwiska i portrety takich humanistów jak: Benedykt Herbst, Grzegorz Czuj, Andrzej Borgiel, Sebastian Felsztyński, Jerzy Tyczyn i in.¹⁰.

W poglądach na rolę Kościoła stał na stanowisku wiernego jego sługi. Przesadnie doceniał rolę nuncjatury papieskiej w Polsce. Do ruchów innowierczych w okresie reformacji odnosił się wrogo. Całkowicie stał po stronie kontrreformacji. Jego ideałem był Stanisław Hozjusz i Piotr Skarga. Niemniej jednak te poglądy klerykalne na niektóre wydarzenia naszych dziejów nie przesłonią rzeczywistego wkładu, jaki ks. Fijałek wniósł w badanie naszej przeszłości.

Jan Fijałek był też znakomitym wydawcą źródeł historycznych. Podejmując ten trud, zdawał sobie sprawę, że stwarza podwaliny do studiów późniejszych autorów. Jego dokładność i sumienność pod tym względem dochodziła do pedanterii, pozostawił po sobie prace, które przynoszą zaszczyt naszej historiografii przez staranne ustalenie tekstu, poprzez wyczerpujące wyjaśnienia i wzorowe indeksy, w których był mistrzem¹¹. Dokonał wiele na polu wydawnictw statutów synodalnych, wydając obszerne i bardzo interesujące statuty synodalne krakowskie biskupa Nanke-
ra¹². Nadto Fijałek kontynuował przygotowane przez B. Ulanowskiego wydawnictwo największej kodyfikacji średniowiecznego polskiego prawa kanonicznego, a mianowicie statutów wieluńsko-kaliskich arcybiskupa Mikołaja Trąby z roku 1420¹³. Starannie opracował i wydał "Stanisława Zachorowskiego studia do dziejów wieku XIII"¹⁴. Wraz z Władysławem Semkowiczem, wybitnym historykiem i specjalistą od nauk pomocniczych historii, wydał Kodeks dyplomatyczny katedry i kościołów diecezji wileńskiej¹⁵.

Rozpatrując dorobek naukowy Jana Fijałka, należy zwrócić uwagę na ogromny materiał rękopiśmienny, który gromadził w ciągu całego pracowitego życia. Może on być dla historyków jeszcze i dzisiaj nieprzebranym źródłem wiedzy. Oprócz ogromnej ilości notat, zebranej bibliografii na poszczególne tematy mamy też unikalne wprost odpisy starych dokumentów wyszperanych przez Fijałka w licznych archiwach państwowych, kościelnych i klasztornych. Wśród rękopisów Fijałka znajdują się cenne odpisy z inkunabułów Biblioteki Jagiellońskiej i Biblioteki Kórnickiej. Są także odpisy dokumentów odnoszących się do Polski a znajdujących się w archiwach miast włoskich: Bolonii, Pe-

rugii, Pałwy oraz Archiwum Watykańskiego. Zebrany materiał rękopiśmienny nie został w pełni wykorzystany przez uczonego. Jak twierdzą jego współcześni (S. Lempicki, M. Żywczyński, A. Vetulani) napisał J. Fijałek wiele, ale do tego co zebrał, zbadał, wiedział i "przetrawił" - mało.

Jak już zostało wspomniane na wstępie, wobec ogromu materiału rękopiśmiennego ograniczono się tu tylko do zasygnalizowania niektórych jego partii. Zwrócono uwagę przede wszystkim na materiały dotyczące historii literatury polskiej, kultury i oświaty oraz historii książki, jej opraw i zdobnictwa.

Wykaz wybranych materiałów rękopiśmiennych JANA FIJAŁKA
znajdujących się w zbiorach Biblioteki PAN w Krakowie

syg.

4707

Notaty J. Fijałka dotyczące słownika łaciny średniowiecznej w Polsce, materiały językowe oraz papiery związane z organizacją pracowni Słownika łaciny średniowiecznej przez PAU.

4708

Materiały i notaty J. Fijałka w sprawie podjęcia przez PAU inicjatywy wydawania słownika łaciny średniowiecznej.

4709

Papiery J. Fijałka związane z pracą podkomisji dla opracowania wskazówek katalogowania rękopisów bibliotecznych. Notaty, maszynopisy oraz arkusze korektowe. "Wskazówki katalogowania rękopisów bibliotecznych".

4737

Jan Fijałek: "Polonica średniowieczne według badań niemieckich w 1897/98 r.", przy tym notaty i zapiski.

4740

Przegląd literatury zagranicznej do dziejów średniowiecznych.

4743

Materiały i notaty J. Fijałka odnoszące się do paleografii. Ponadto: Tablica XXX z Albumu Paleograficznego.

4747

Notaty i zapiski J. Fijałka dotyczące soborów powszechnych oraz udziału w nich Polaków.

4752

Notaty J. Fijałka oraz zapiski i wycinki z gazet dotyczące Słowiańszczyzny pierwotnej, zwłaszcza zachodniej.

4765

Notaty i zapiski J. Fijałka oraz wycinki prasowe dotyczące stosunku Watykanu do Polski na przestrzeni dziejów.

4769

Notaty J. Fijałka dotyczące Archiwum Watykańskiego i jego zbiorów.

4770

Odpisy z rękopisów znajdujących się w Archiwum Watykańskim sporządzone m. in. przez J. Fijałka, A. Kłodzińskiego, M. Żywczyńskiego, dotyczące spraw polskich.

4782

Materiały i notaty J. Fijałka dotyczące stosunku Watykanu do Polski i Polaków po rozbiorach.

4803

Odpisy z akt kapitulnych oraz materiały J. Fijałka dotyczące dziejów kapituły i kolegiaty kruszwickiej.

4863

Materiały J. Fijałka dotyczące zniszczeń kościołów w Polsce przez wojny i najazdy wrogów.

4866

Notaty i zapiski J. Fijałka dotyczące kościołów i klasztorów krakowskich.

4867

Materiały J. Fijałka dotyczące historii kościoła św. Marcina w Krakowie.

4868

Notaty J. Fijałka dotyczące historii kaplic katedry na Wawelu.

4870

Materiały J. Fijałka dotyczące historii kościołów w Sandomierzu.

4892

Jan Fijałek: "Opisy Wilna aż do połowy XVII wieku".
Brulion i arkusze korektowe artykułu.

4903

Notaty J. Fijałka dotyczące cenzury wydawnictw oraz indeksów ksiąg zakazanych, szczególnie w Polsce.

5059-5066

Studia do historii kultu Matki Boskiej w dawnej Polsce.
Bogurodzica. Historia pieśni, jej badań i powstania.

5078

Materiały J. Fijałka dotyczące historii szkół w Polsce ułożone w porządku alfabetycznym. T. I A-O, T.2 P-Ż.

5079

Notaty i zapiski J. Fijałka dotyczące historii szkolnictwa niższego i wyższego w Polsce.

5080

Materiały J. Fijałka dotyczące dziejów szkolnictwa pod trzema zaborami.

5084

Jan Fijałek: "O początkach i znaczeniu Uniwersytetu Krakowskiego w XIV i XV wieku".

5085

Materiały i notaty J. Fijałka dotyczące dziejów Uniwersytetu Jagiellońskiego. T. 1-2.

5106

Materiały J. Fijałka dotyczące pedagogów średniowiecznych oraz ich dzieł i zasad szkolno - wychowawczych.

5107-5111

Materiały J. Fijałka dotyczące gramatyki i dziejów tej nauki.

5121

Wypisy gramatyczne sporządzone przez J. Fijałka z inkunabułów Biblioteki Jagiellońskiej.

5122

Notaty i zapiski J. Fijałka dotyczące humanizmu, odrodzenia i reformy nauk chrześcijańskich oraz wybitnych postaci epoki odrodzenia.

5124

Materiały J. Fijałka dotyczące biskupów polskich będących mecenasami humanistów włoskich.

5125

Materiały J. Fijałka dotyczące Polaków kształcących się zarówno za granicami Polski jak i w kraju ułożone alfabetyczne według imion. T. 1, T.2. A-H, T. 3. I-J, T. 4 K-M, T. 5 M-R, T.6 S-Z.

5126

Drobne notaty i zapiski J. Fijałka dotyczące Polaków studiujących poza granicami kraju. T. 1-3.

5127

Materiały J. Fijałka dotyczące rektorów Polaków na uni-

wersytecie w Bolonii (XIII-XV w.), kanoników bolońskich oraz Polaków studiujących w Bolonii.

5129

Notaty J. Fijałka dotyczące Polaków studiujących w Pradze.

5130

Wypisy sporządzone przez J. Fijałka z dyplomów doktorskich padewskich i krakowskich.

5131

Materiały J. Fijałka dotyczące pierwszych polskich magistrów w wieku XII-XIII.

5132

Materiały J. Fijałka dotyczące humanistów włoskich XV wieku.

5133

Wypisy sporządzone przez J. Fijałka z różnych kodeksów dotyczące Polaków kształcących się za granicą.

5136

Materiały J. Fijałka dotyczące Jana z Ludziska.

5139

Materiały J. Fijałka oraz obszerne fragmenty rozprawy dotyczące mistrza Stanisława Grzepskiego - humanisty Uniwersytetu Krakowskiego w XVI wieku.

5141

Materiały i notaty J. Fijałka dotyczące Mateusza z Krakowa.

5142

Materiały J. Fijałka dotyczące Mikołaja Lasockiego, humanisty i dyplomaty.

5147

Materiały J. Fijałka dotyczące Jana Ostroroga i jego studiów.

5158

Materiały i notaty J. Fijałka dotyczące Stanisława Ho-
zjusza.

5162

Materiały i zapiski J. Fijałka dotyczące Marcina Kro-
mera.

5164-5165

Materiały oraz obszerne fragmenty brulionu do pracy
J. Fijałka pt. "Stosunki księgarza i rytownika rzym-
skiego Jakuba Lauro z Polakami w pierwszych dziesiąt-
kach wieku XVII".

5166-5169

Materiały i notaty J. Fijałka dotyczące Jana Łaskie-
go (młodsze).

5175

Materiały i notaty J. Fijałka dotyczące rodziny Ole-
śnickich oraz Zbigniewa Oleśnickiego i jego działal-
ności politycznej.

5180

Notaty i zapiski odnoszące się do Chodkiewiczów.

5183

Notaty i zapiski J. Fijałka dotyczące różnych zagadnień
z historii Polski w XVI w., zwłaszcza historii Kościoła
i oświaty.

5187

Materiały J. Fijałka dotyczące rządów i wygnania Kazi-
mierza Mieszkowica oraz wypędzenia z Polski Ryczezy.

5188

Notaty J. Fijałka dotyczące dynastii Jagiellonów.

5189

Materiały i notaty J. Fijałka dotyczące spraw polsko-
-krzyżackich.

5198

Notaty i zapiski J. Fijałka oraz uwagi bibliograficzne i wycinki prasowe dotyczące historii Krakowa i zabytków miasta. T. 1-2.

5200

Odpis dokumentu lokacyjnego opactwa w Tyńcu sporządzony przez J. Fijałka oraz rejestr dokumentów tynieckich przechowywanych w muzeum diecezjalnym w Tarnowie.

5216

Notaty i zapiski J. Fijałka oraz wycinki prasowe dziejów bibliotek i archiwów polskich, także kościelnych.

5232

Materiały i notaty J. Fijałka dotyczące ksiązek i dzieł objętych indeksem kościelnym w Polsce.

5233

Notaty i zapiski J. Fijałka dotyczące piśmiennictwa religijnego w Polsce (modlitewniki).

5234

Notaty i zapiski J. Fijałka dotyczące inkunabułów polskich, starych druków, dawnych drukarni, papieru oraz iluminatorów.

5235

Notaty i zapiski J. Fijałka dotyczące Biblii Leopoldy.

5237

Notaty i zapiski J. Fijałka dotyczące dzieła Mistrza Baltazara Opecia z Lublina: "Żywot Pana Jezu Krysta".

5238

Notaty J. Fijałka dotyczące tłumacza Biblii królowej Zofii z roku 1455.

5258

J. Fijałka omówienie pracy M. Turkowskiego pt. "Dzieje szkolnictwa ludowego w Galicji w okresie konkordatu (1855-1869)".

5263

Notaty i zapiski bibliograficzne oraz wypisy J. Fijałka z Kronik i Roczników średniowiecznych.

5270

Notaty i zapiski J. Fijałka oraz wycinki prasowe dotyczące sztuki religijnej w Polsce.

5273

Notaty i zapiski J. Fijałka dotyczące średniowiecznej poezji łacińskiej.

5275

Notaty J. Fijałka i wycinki prasowe dotyczące historii papieru i pisma.

5465

Notaty J. Fijałka i wycinki prasowe dotyczące pisarzy i wybitnych postaci epoki Odrodzenia, m.in.: Królowa Bona, Jan Chojeński, Jan Dantyszek, Stanisław Górski, Stanisław Grzępski, Jan Karnkowski i in.

5466

Notaty J. Fijałka i wycinki prasowe dotyczące pisarzy polskich epoki Odrodzenia: Andrzej Frycz Modrzewski, Andrzej Glaber z Kobylina, Jan z Koszyczek, Jan Kochanowski, Marcin Kromer, Stanisław Orzechowski, Mikołaj Rej.

5470

Wycinki prasowe po J. Fijałku dotyczące historii oświaty, literatury i filozofii.

5473

Wycinki prasowe z papierów po J. Fijałku dotyczące historii Polski, w szczególności historii kultury.

PRZYPISY

1. Cz. Falkowski: Książd Rektor Jan Fijałek. Nekrolog. "Ateneum Wileńskie" R. XI: 1936 s.947.
2. T. Glemma: Śp. ks. Profesor dr Jan Nepomucen Fijałek - kapłan i uczony. "Ateneum Kapłańskie" R.38: 1936 s.482.
3. W. Semkowicz: Polski Słownik Biograficzny. T.6: 1948 s.441.
4. A. Vetulani: Śp. x. Rektor Jan Fijałek - człowiek i badacz. "Przegląd Współczesny" 1938 nr 1, s.7.
5. T. Glemma: Prace naukowe śp. ks. Jan Fijałka. "Kwartalnik Historyczny. T.50, 1936 s.423.
6. M. Żywczyński: Ks. Jan Fijałek. "Przegląd Historyczny" T.34: 1937-38, s.342.
7. T. Glemma: Prace ... s.423.
8. S. Łempicki: Śp. ks. Jan Fijałek ... s.1072
9. Tamże, s.1073.
10. S. Łempicki: Śp. ks. Jan Fijałek (Nekrolog). "Pamiętnik Literacki" R. 33: 1906, s.1072.
11. M. Żywczyński: Ks. Jan Fijałek. "Przegląd Historyczny" T.34: 1937-38, s.343.
12. Najstarsze statuty synodalne krakowskie biskupa Nanke-
ra z 2 października 1320. Studia i materiały do historii
ustawodawstwa synodalnego w Polsce. Nr 3, Kraków 1915.
13. Statuty synodalne wieluńsko-kaliskie Mikołaja Trąby z
r. 1420. Z materiałów przysposob. przez B. Ulanowskie-
go uzupełnili i wydali Jan Fijałek i Adam Vetulani.
Studia i materiały do historii ustawodawstwa synodal-
nego w Polsce nr 4 Kraków 1915-1920-1951.
14. Śp. Stanisława Zachorowskiego Studia do dziejów wieku
XIII w pierwszej jego połowie, wydał Jan Fijałek. Roz-
prawy Wyd. Hist. Filoz. PAU T. LXII s.72.
15. Kodeks dyplomatyczny katedry i kościołów diecezji wileń-
skiej. Wydał Jan Fijałek i Władysław Semkowicz.
T.I (1387-1468) Kraków 1932. PAU.